

ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИПЛІКАТИВНИХ МОДЕЛЕЙ ДЛЯ ФАКТОРНОГО АНАЛІЗУ ПРОДУКТИВНОСТІ ВИРОБНИЧОГО УСТАТКУВАННЯ

В. О. КОСТЮК, канд. екон. наук, доц.

А. С. БАЛАКІРЄВА, студентка

А. С. ГОЛОВКО, студент

*Харківський національний університет міського
господарства імені О. М. Бекетова*

61002 Україна, м. Харків, вул. Маршала Бажанова, 17

Одним з найважливіших факторів розвитку виробництва є наявність виробничого устаткування і ефективність його використання. Більш повне використання виробничого устаткування дає можливість збільшити випуск продукції, зменшити її собівартість, отримати додатковий прибуток за рахунок економії засобів виробництва. У зв'язку з цим при дослідженні господарської діяльності підприємства важливе значення має глибокий і всебічний аналіз їх виробничого устаткування.

З огляду на це, для узагальнюючої характеристики ефективності й інтенсивності використання виробничого устаткування застосовують цілу низку різноманітних показників. Найбільш узагальнюючим із них є рівень продуктивності його одиниці. Тому актуального значення набуває дослідження теоретичних підходів щодо методики математичного моделювання і факторного аналізу цього показника, тобто визначення абсолютного і відносного впливу окремих чинників на його зміну.

Сутність такого моделювання полягає в тому, що взаємозв'язок даного результативного показника і факторних, які впливають на його зміну, передається у формі конкретного математичного рівняння, процес побудови якого є складним і відповідальним. Від того, наскільки точно побудована модель буде відображати зв'язок між досліджуваними показниками (явищами), будуть залежати кінцеві результати факторного аналізу.

Враховуючи вищезазначене, авторами пропонується наступна мультиплікативна модель досліджуваного показника рівня продуктивності одиниці виробничого устаткування для його факторного аналізу:

$$V = K \cdot \alpha \cdot d \cdot \beta \cdot t \cdot W, \quad (1)$$

де V – середня продуктивність одиниці виробничого устаткування за відповідний період часу (рік, квартал, місяць);

K – коефіцієнт готовності виробничого устаткування до роботи (відношення кількості встановленого устаткування до наявного);

α – коефіцієнт використання встановленого устаткування (відношення кількості фактично працюючого устаткування до встановленого);

d – кількість відпрацьованих діб одиницею устаткування;

β – коефіцієнт змінності роботи устаткування;

t – тривалість зміни;

W – середнього динний виробіток продукції одиницею устаткування.

Застосовуючи до наведеної моделі відповідні методи факторного аналізу можна визначити вплив згаданих чинників на зміну рівня продуктивності виробничого устаткування за будь-який період часу, дослідити закономірність такого впливу та обґрунтувати управлінські рішення щодо розробки стратегії розвитку підприємства на майбутній період.

Список використаних джерел:

1. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: навч. посібник / Г. В. Савицька. – Київ : Знання, 2004. – 654с.
2. Костюк В. О. Техніко-економічний аналіз діяльності підприємств міського господарства: навч. посібник / В. О. Костюк. – Харків : ХНАМГ, 2010. – 245с.

МОДЕЛЮВАННЯ І ФАКТОРНИЙ АНАЛІЗ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВА

В. О. КОСТЮК, канд. екон. наук, доц.

О. В. ЧЕРКОВА, студентка

Н. В. МУРЕНЧЕНКО, студентка

*Харківський національний університет міського
господарства імені О. М. Бекетова*

61002 Україна, м. Харків, вул. Маршала Бажанова, 17

У сучасних умовах господарювання прибуток є найважливішим узагальнюючим показником діяльності підприємства. Він складає основу економічного розвитку підприємства, забезпечуючи його життєздатність. Прибуток виступає не тільки основним джерелом фінансування діяльності підприємства, але і найважливішою основою формування доходів державного і місцевого бюджетів [1]. Саме через це, актуальне значення має дослідження і узагальнення методики економіко-статистичного моделювання і детермінованого факторного аналізу цього показника. Роль такого аналізу впливає з основних функцій, які виконує прибуток підприємства:

- отримання прибутку є вихідним мотивом створення підприємства;
- його розмір визначає рівень віддачі (ефективність) авансованих коштів і прибутковість вкладень в активи підприємства; отриманий прибуток виступає індикатором успішності основної діяльності підприємства;
- він є основою прийняття інвестиційних рішень;
- прибуток виступає джерелом самофінансування підприємства і винагороди власникам капіталу [1].

Слід зазначити, що серед безлічі чинників, які впливають на зміну прибутку підприємства особливої уваги заслуговують ті, котрі характеризують величину, структуру і ефективність використання трудового та технічного потенціалу. Це, насамперед, кадровий потенціал підприємства, його структура,